

Dues negacions

Dues negacions equivalen, és cert, a una afirmació. Dit altrament, si en una oració coincideixen dos termes negatius, en resulta una frase de sentit positiu. L'exemple més significatiu, amb els recursos negatius de què disposa el nostre idioma, és una frase com *Se'n va anar no sense haver-me saludat*. És a dir, havent-me saludat. Entren també en aquest joc els verbs de sentit negatiu o, si es vol, privatiu com són *abstenir-se*, *deixar* (de fer una cosa), *estar-se'n*, *ometre*, *prescindir*, *cessar*, *excloure* etc. Així, oracions com *No es va estar de fer-ho*, *Enraonava sense deixar de fer-ho*, *Va deixar d'abstenir-se'n*, volen dir totes elles, al capdavant, el mateix: que ho feia o que ho va fer.

Com se sap, els mots *cap*, *gens*, *res*, *mai*, *ningú*, *enlloc* —i encara algun altre— no tenen, pròpiament, valor negatiu, i per això, quan van col·locats després del verb, en oracions realment negatives, necessiten imprescindiblement el reforç de la negació *no*: *No ve mai*, *No l'he vist enlloc*, *No ho sabia ningú*. I quan aquests termes van situats davant del verb, si bé és usual de prescindir del reforç de la negació *no*, la normativa recomana insistentment de no fer-ho: *Ningú no podia pensar una cosa semblant*, *Ho diu perquè mai no s'ha preocupat de mirar-ho*, *Res no li agradava tant com la seva companyia*. L'acumulació de diversos d'aquests elements aparentment negatius, en nombre parell o imparell, no afecta aquesta presència de la negació *no*: *Ningú no m'ha dit mai res enlloc*.

Però s'esdevé algun cop que algú, amb la preocupació d'observar fidelment aquesta prescripció normativa —de no ometre el terme negatiu *no*—, no s'adona que la frase conté ja la preposició *sense*, que, com hem dit, és també un terme negatiu o exclouent. Aleshores s'ha de prescindir rigorosament de la negació *no*. En frases com *Ho han fet sense que ningú se n'adonés* o *Treballa tranquil sense que res el distregui*, la introducció de *no* —«sense que ningú no se n'adonés», «sense que res no el distregui»— hi és innecessària, artificial, i, sobretot, incorrecta.

ALBERT JANE